

ombudsman

už 20 let pomáháme bez rozdílu

Vaše č. j. MZDR 42650/2019-2/OZP
Sp. zn. 21/2016/NZ/MLU
Č. j. KVOP-52813/2019
Datum 27. listopadu 2019

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA
ministr
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

děkuji za včasné vyjádření k souhrnné zprávě ze systematických návštěv zaměřených na výkon ústavního ochranného léčení dopisem ze dne 16. října 2019. Shledávám, že reaguje na každé doporučení, jež jsem Ministerstvu zdravotnictví adresovala, a je podrobné. Nicméně **nemohu vyjádření hodnotit jako dostatečné**,¹ neboť řada bodů navržených k nápravě je v něm odmítnuta bez náležitého odůvodnění, nebo sice přijata, ale s příslibem realizace, jenž je neurčitý a vzdálený. V příloženém hodnocení podrobně vysvětluji, v čem shledávám nedostatečnost vyjádření k celkem 17 doporučením a u kterých bodů naopak vyjádření přijímám.²

Obecně chci říci, že v zásadě nemám ambici komentovat způsob implementace, jenž odpovědný orgán zvolí, pokud je realistický a povede k naplnění cíle; naopak, doporučení se vždy snažím formulovat co nejvolněji a spíše identifikuji potřebný cíl než dílčí kroky. Proto беру na vědomí, že máte v úmyslu využít širšího akčního plánu a projektů. Nicméně musím zároveň připomenout, že **zajištění právního a administrativního rámce pro tak citlivou činnost, jakou je zbavení osobní svobody osob a vykonávání státní moci vynucováním léčení, je v samém jádru působnosti ministerstva**,³ a nelze je tak odsouvat do nedůvodně vzdálené budoucnosti a podmiňovat úspěchem aktivit projektů, jež budou často realizovány „dodavatelsky“ a v závislosti na uvolnění peněz z jiného než státního rozpočtu a rozhodnutí jiných subjektů než ministerstva. Přitom právě to vyplývá z Vašeho vyjádření a nasvědčuje tomu i sdělení zástupce Ministerstva zdravotnictví na jednání Pracovní skupiny k ochrannému léčení při Ministerstvu spravedlnosti (dne 11. listopadu 2019), podle něhož v důsledku organizačního opatření v rámci Ministerstva zdravotnictví jsou veškerá témata psychiatrické péče přesunuta pod *Reformu duševního zdraví*. Reforma má jistě potenciál významně přispět k modernizaci a humanizaci psychiatrické péče. Ale typický deficit právní úpravy je standardní výzvou pro příslušný útvar ministerstva, a nikoli důvodem pro „zadání zpracování analytického materiálu“ neznámo komu (srov. opatření 5.1.2 navrženého Národního akčního plánu pro duševní zdraví, dále jen „NAPDZ“). Stejně tak spadá do kompetence ministerstva garance naplňování kogentních ustanovení, jež zajišťují

1 Srov. ustanovení a terminologii § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Zohledňuji při tom také informace, které jako zpětná vazba ke zprávě zazněly na schůzce Pracovní skupiny pro problematiku ochranného léčení, konané dne 11. listopadu 2019 na Ministerstvu spravedlnosti, které jsem se účastnila.

3 Ustanovení § 20 a násl. zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ochranu základních lidských práv, dokonce dosahujících závažnosti realizace trestního institutu. Především tedy, že u **některých bodů nemohu přijmout příslibenou realizaci právě proto, že není dost zřejmá odpovědnost Ministerstva zdravotnictví (státu) za výsledek.**

Dále musím vyjádřit znepokojení, že celé vyjádření bylo připraveno jako „pohled reformy psychiatrické péče“, nikoli celého Ministerstva zdravotnictví. Myslím si to nejen proto, že je to v textu několikrát uvedeno, ale protože **vyjádření k některým bodům je v rozporu s tím, co dříve sdělovali představitelé ministerstva při osobním jednání se mnou nebo při jednání různých pracovních skupin, aniž byl jiný postoj nyní vysvětlen.** Chápu, že *Reforma psychiatrické péče* nyní koncentruje odborné síly, ale opakuji, že její aktivity nemohou být pro řešení ochranného léčení dostatečné, a nelze zbavit odpovědnosti či snad odstavit další útvary ministerstva. **Mohu zmínit doporučení v oblasti legislativní, na něž jsem Vás výslovně upozornila ve svém dopisu ze dne 12. září 2019 s ohledem na napjatý termín přípravy návrhu novely zákona o zdravotních službách.**

Podle § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv Vás vyzývám k doplnění, respektive změně Vašeho prvního vyjádření,⁴ a to do 30 dnů od obdržení tohoto dopisu. Rovněž bych Vás chtěla zdvořile požádat, abychom se k tomuto tématu sešli a společně je projednali. Prosím, aby Vaše kancelář kontaktovala můj sekretariát (paní Marie Uhlerová, asistentka, tel. č. 542 542 777) kvůli domluvení vhodného termínu. Velmi ocením, pokud naše setkání proběhne co nejdříve.

Vážený pane ministře, jsem ráda, že – ačkoli nemohu přijmout Vaše dosavadní vyjádření – mohu dopis uzavřít v pozitivním duchu. Oceňuji, že Ministerstvo zdravotnictví považuje problematiku ochranné léčby za jednu ze svých priorit. Jestliže jsem paralelně obdržela konstruktivní vyjádření Ministerstva spravedlnosti spolu s ujištěním o jeho připravenosti poskytovat potřebnou součinnost při řešení koncepčních otázek a přípravě legislativních změn, doufám, že opatření k nápravě budou v rozumných termínech realizována.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha

Průběžné hodnocení vyjádření Ministerstva zdravotnictví k doporučením v souhrnné zprávě ochránkyně

4 Jinak v reakci na nedostatečné vyjádření mohu vyrozumět vládu nebo informovat veřejnost; srov. § 21a odst. 4 ve spojení s § 20 odst. 2 uvedeného zákona.